

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Plzeň

Inspekční zpráva

15. základní škola Plzeň, Terezie Brzkové 33-35

Terezie Brzkové 33-35, 318 11 Plzeň

Identifikátor školy: 600 069 753

Termín konání orientační inspekce: 19. - 23. února 2001

Čj.	043 55/01-5071
Signatura	od4cu102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

15. základní škola je úplnou školou. Vznikla v roce 1997 sloučením dvou odlišně zaměřených škol (přírodovědně a esteticky). Součástí školy je jídelna a školní družina. Zřizovatelem školy je Město Plzeň. Funkci zřizovatele vykonává Rada města Plzně prostřednictvím Magistrátu města Plzně. Vzdělávací nabídka školy je pestrá. Škola nabízí kromě tříd bez zaměření i třídy s rozšířenou výukou hudební výchovy, výtvarné výchovy a s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů. Výuka v 1. - 9. ročníku probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16847/96-2. Vzdělávací program školy je vhodně doplněn řadou zájmových útvarů. V letošním školním roce je ve škole celkem 27 tříd (15 na I. stupni a 12 na II. stupni) s 661 žákem. Kapacita školy (760 žáků) nebyla překročena. Od ledna 1999 je škola právním subjektem.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci provedené orientační inspekce byla posouzena kvalita výuky v těchto předmětech: český jazyk, anglický jazyk, matematika, hudební výchova a výtvarná výchova.

Český jazyk (I. stupeň)

Vyučující českého jazyka na I. stupni mají zpracován časově-tematický plán učiva, který odpovídá přijatému vzdělávacímu programu. Byl sestaven na základě týmové práce učitelů českého jazyka v rámci metodických sdružení I. stupně. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky byla plánováním zajištěna. Stanovené výukové cíle byly v souladu s učebními osnovami. Bezprostřední příprava na výuku byla u všech vyučujících daného předmětu pečlivá a promyšlená v návaznosti na předcházející učivo. Učební osnovy byly plněny.

Informovanost učitelů o žácích se specifickými poruchami učení byla prokazatelně zajištěna a v průběhu výuky jim byla věnována pozornost. Kontrolou školních sešitů a žákovských knížek bylo zjištěno, že způsob zjišťování a hodnocení vědomostí žáků s vývojovými poruchami učení je v souladu s Pokynem MŠMT ČR čj. 23 472/92-21 k zajištění péče o děti se specifickými vývojovými poruchami učení v základních školách.

Ve sledované výuce byly využívány doplňkové publikace a literatura, nástěnné přehledy učiva i řada dalších pomůcek, z nichž některé si vytvářeli učitelé sami. Ve všech třídách byla patrná snaha o vytvoření estetického a útulného prostředí, které pozitivně motivuje žáky a dotváří celkovou příjemnou atmosféru. Třídy byly prostorné, světlé, vyzdobené výtvarnými pracemi žáků. Ve třídách byl vzhledem k počtu žáků dostatečný prostor i pro netradiční metody a formy práce. Některé učitelky této možnosti využívaly.

Výuku českého jazyka na I. stupni zabezpečují učitelky s plnou odbornou i pedagogickou způsobilostí ve smyslu vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců.

Sledovaná výuka byla po obsahové stránce velmi dobře připravena. Vyznačovala se promyšlenou organizací práce, logickou stavbou hodin, které měly spád a gradaci. Stanovené výukové cíle byly plněny. Výchovné cíle byly začleněny do výuky nenásilným a účinným způsobem. Didaktické zásady byly respektovány. Nové mluvnické učivo bylo vyvozováno v návaznosti na dosavadní znalosti žáků, procvičování a upevňování učiva byl věnován dostatek času. Pochopení učiva bylo následně ověřováno.

Po stránce metodické bylo většinou uplatňováno činnostní pojetí, v menší míře byla výuka vedena tradičním, frontálním způsobem. Didaktické a motivační hry byly jako stimulační

prostředky využívány v menší části sledovaných hodin.

V činnostně pojaté výuce se druhy žákovských činností účelně střídaly, vhodně byla zadávána párová i skupinová práce. Následná kontrola splněných úkolů nebyla vždy dobře organizačně zvládnuta. V rámci čtení a literární výchovy byl kladen důraz na kvalitní práci s textem a celkový rozvoj čtenářství. Žáci s porozuměním četli, interpretovali literární text a spontánně se zapojovali do dramatizace textu. Nenásilnou formou byli rozvíjeni nejen v oblasti sociálních a komunikačních dovedností, ale i v oblasti citové a mravní.

V průběhu sledované výuky byla v menší míře využívána vstupní i průběžná motivace. Ze strany vyučujících byla oceňována snaha žáků a pokrok, někdy bylo použito i motivační hodnocení.

Interakce a komunikace mezi žáky a učitelkami byla založena na vzájemné důvěře, osobnost žáka byla respektována. Bylo dbáno na správné vyjadřování žáků. Verbalismus ze strany učitelů se vyskytoval ojediněle. Pozitivní oceňování ze strany vyučujících, individuální přístup k žákům a schopnost empatie vytvářela v hodinách příjemné klima.

Ve sledovaném předmětu se výuka celkově vyznačovala převahou pozitiv, byla hodnocena jako velmi dobrá.

Český jazyk (II.stupeň)

Plánování a příprava výuky odpovídá časovou dotací i obsahem přijatému vzdělávacímu programu. Výuka v jednotlivých ročnících se řídí zpracovanými tematickými plány. Členění učiva odpovídá osnovám. Příprava učitelů na výuku byla promyšlená.

Výuka byla zajištěna odborně a pedagogicky způsobilými učiteli ve smyslu vyhlášky č. 139/1997 Sb. Materiální zajištění výuky bylo velmi dobré.

Ve způsobu vedení a organizování výchovně-vzdělávací práce ve sledovaných hodinách českého jazyka byly zřetelné na jedné straně dlouhodobá pedagogická praxe a zkušenosti vyučujících, na druhé straně metodické nedostatky vyplývající z krátkodobého pedagogického působení začínajícího učitele. Organizace, metody a formy výuky vycházely z vhodně stanovených cílů, které respektovaly nejen platné učební dokumenty, ale i schopnosti a možnosti žáků. Promyšlená organizace a struktura vyučovacích hodin a jasné pokyny vyučujících vedly k účelnému využití času. Srozumitelný výklad nového a rozšiřujícího učiva navazoval na míru zvládnutí předchozí látky. Upevňování, procvičování a logické aplikaci učiva byla věnována potřebná pozornost. V pěti hodinách byla výuka vedena tradičním učebním stylem s frontální formou učení. V dalších šesti hodinách učitelky volily motivující formy činností, které přispívaly k zapojení celého kolektivu žáků do vzdělávacího procesu a vedly k aktivnímu pojetí učení. Ve výuce bylo sledováno využití soutěživých prvků, skupinové práce, vyhledávání informací, společné i individuální procvičování učiva formou aplikačních úloh. Látka byla interpretována odborně správně. Pouze v malém počtu hospitovaných hodin, ač po formální stránce vedených bez závažnějších nedostatků, převážil stereotypní styl učení, kterým se nedařilo výrazněji aktivizovat žáky. V převažující většině sledovaných hodin bylo velmi dobře využíváno jazykových příruček, odborné literatury, beletrie a didaktické techniky. Práce s textem v hodinách literární výchovy byla na vynikající až velmi dobré úrovni.

Učitelky jsou informovány o žácích se specifickými poruchami učení a chování. Snažily se řídit doporučeními pedagogicko-psychologické poradny a jí navrhované způsoby práce ve výuce těchto žáků uplatňovat.

V části sledované výuky učitelky průběžně motivovaly žáky, což zvyšovalo jejich zájem o probíranou tematiku i efektivitu výuky. Výsledky této snahy však byly rozdílné, výrazně ovlivněné složením jednotlivých tříd. V některých případech větší část žáků zaujímala

k vyučování pouze pasivní přístup. Zpětnou vazbou se učitelky přesvědčovaly o stupni pochopení a osvojení probíraného učiva. K tomu pak následně přizpůsobovaly další průběh a tempo výuky. Hodnocení výkonu žáků bylo pozitivní, s oceněním pokroku a úspěchu.

U všech vyučujících byl sledován citlivý, partnerský přístup k žákům. Nestresující pracovní atmosféra pozitivně ovlivňovala psychohygienické podmínky výuky. Žáci znají stanovená pravidla chování a ve většině případů respektují osobnost učitele.

Verbální projev vyučujících byl jazykově správný. Menší pozornost ze strany některých učitelek byla věnována rozvoji jazykových a komunikativních dovedností žáků, více převažovala komunikace směrem od vyučujících k žákům.

Výuka českého jazyka byla hodnocena jako velmi dobrá.

Anglický jazyk (I. a II. stupeň)

Časová dotace předmětu odpovídala učebním plánům schváleného vzdělávacího programu školy. Obsah učiva měli vyučující rozpracovaný v časově tematických plánech podle používaných učebnic. Plány tak netvořily kontinuální celek stanovený učebními osnovami. Plánování učitelům znesnadňuje skutečnost, že ve škole zatím není zavedena ucelená řada učebnic. Návaznost výuky mezi jednotlivými ročníky byla plánováním zajištěna. Anglický jazyk vyučuje ve škole pět učitelů. Všichni jsou odborně i pedagogicky způsobilí ve smyslu vyhlášky č. 139/1997 Sb.

Materiální vybavení školy pro sledovaný předmět (mapy, slovníky, odborná literatura pro učitele, mluvnické přehledy a didaktická technika) bylo na průměrné úrovni. Výuka probíhala v kmenových třídách, které velikostí a vybavením odpovídaly počtu žáků. Třídy byly čisté, vynikaly vkusnou a pro výuku podnětnou výzdobou.

Aktuální příprava učitelů na výuku byla velmi dobrá. Výukové cíle byly v převážné většině stanoveny jednoznačně a promyšleně. Obsahové zaměření korespondovalo s tematickými plány. Náročnost stanovených cílů zohledňovala věkové zvláštnosti žáků. Osnovy byly plněny.

Na I. stupni se žáci učili správné výslovnosti, obměňovali jednoduché vzorové věty, učili se různě odpovídat na dané otázky i sami otázky tvořit. Ústní projev zahrnoval elementární konverzaci (dotazy a informace, jednoduché situační rozhovory). Opakování bylo vedeno zajímavě s využitím aktivizujících metod (didaktické hry, inscenační metody, pantomima). Řízení učebních činností bylo zpravidla optimálně funkční. Nápaditost a pestrost zvolených metodických postupů a organizačních forem práce vhodně motivovaly žáky a udržovaly je v aktivitě. Využití řady názorných pomůcek posilovalo zapamatování žáků.

Výuka na II. stupni byla zaměřena zejména na osvojování receptivních řečových dovedností (čtení a poslech textů se známým jazykovým materiálem) a jazykových prostředků (mluvnice, slovní zásoba). Míru porozumění čteného nebo poslechového textu učitelé ověřovali kladením kontrolních otázek a překladem.

Mluvnické učivo bylo prezentováno srozumitelně a procvičováno na různých typech cvičení, které byly vhodně vybrány vzhledem k dosaženému stupni osvojení učiva.

Převládá klasický frontální způsob výuky, který žáky dostatečně neaktivizoval. Náviku produktivních řečových dovedností byla věnována pozornost pouze v části výuky, ve které bylo ústní vyjadřování rozvíjeno zařazováním krátkých rozhovorů s nacvičenými jazykovými funkcemi. Cílená vstupní motivace byla ve sledované výuce zaznamenána ojediněle. V průběhu výuky byli žáci motivováni především střídáním učebních činností.

Užívání cizího jazyka některými vyučujícími nebylo funkční (pokyny při řízení výuky, spontánní reakce), což mělo negativní dopad na celkovou úroveň cizojazyčné atmosféry ve výuce.

Individuální ústní zkoušení mělo ve výuce minimální zastoupení, převládala frontální způsob prověřování. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že hodnocení žáků je převážně zaměřeno na ověřování znalostí, nikoli na ověřování míry osvojení dovedností.

V souladu se stanovenými cíli byla ve výuce účinně využita auditivní technika a řada doplňujících didaktických materiálů. Z informativní literatury to byly překladové slovníky.

Vztahy mezi učiteli a žáky byly korektní. Učitelé byli ve vztahu k žákům vstřícní. Žáci se chovali slušně a byli ukázněni. Výuka probíhala v příznivém pracovním ovzduší.

Výuka anglického jazyka byla hodnocena jako dobrá.

Matematika

Plánování předmětu vychází ze schválených učebních dokumentů. Hodinové dotace ve sledovaných třídách odpovídaly učebním plánům. Ve třídách s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů je časová dotace zvýšena na šest hodin matematiky týdně ve všech čtyřech ročnících druhého stupně základní školy. Ve třídách, které rozšířenou výuku matematiky a přírodovědných předmětů nemají, škola nabízí volitelný předmět Cvičení z matematiky. Osnovy jsou vyučujícími rozpracovány do tematických plánů, jejichž součástí je i časové rozvržení učiva. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna. Tematické plány jsou schvalovány ředitelkou školy.

Významnou úlohu zastává předmětová komise matematiky, fyziky a chemie, která koncepčně a účelně koordinuje plánování, přípravu a realizaci výuky. Řídí se ročním plánem práce, který kromě jiného obsahuje přehled hlavních úkolů, termíny a odpovědnost, přehled o splnění úkolů a případná opatření. Významnou oblastí práce komise je snaha o zajišťování kontinuity výuky matematiky při přechodu žáků z I. na II. stupeň základní školy. Předmětová komise se podílí na organizaci předmětových soutěží (např. korespondenční tříkolová matematická soutěž pro žáky 4. a 5. ročníků z Plzně a okolí, Klokán, Pythagoriáda, Matematická olympiáda, Fyzikální olympiáda, Archimediáda, Mladý fyzik, Chemická olympiáda aj.). Všichni učitelé tohoto předmětu splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Vyučující byli na výuku ve sledovaných hodinách velmi dobře připraveni.

Ve výuce převládalo klasické členění hodin na úvodní opakování probraného učiva a zkoušení, výklad nové látky a její procvičování. Kooperativní techniky učení byly uplatněny pouze ojediněle.

Předmět je vyučován na velmi dobré odborné úrovni. Ve výuce bylo přiměřeně rozvíjeno logické i abstraktní myšlení žáků, prostorová představivost i další matematické dovednosti. To vše přispívalo k rozvoji myšlenkové samostatnosti a ke schopnosti aplikovat učivo. Ve většině hodin vyučující důsledně dbali na přesnost a správnost vyjadřování žáků. Učivo bylo upevňováno se zajištěním návaznosti i zpětné vazby. Náplň a struktura sledovaných hodin byla podřízena dosažení určeného vzdělávacího cíle. Organizační pokyny byly srozumitelné a přiměřené věku a možnostem žáků.

Vstupní motivace byla většinou redukována na oznámení tématu a programu hodiny. Pouze ojediněle se objevily nápadité motivace - např. s využitím historické poznámky, problémové úlohy apod. V kapitolách, které to svým charakterem umožňovaly, bylo využíváno příkladů z praxe, mezipředmětových vztahů, dřívějších poznatků a zkušeností žáků. Závěrečnému hodnocení výkonu žáků byla věnována rozdílná pozornost - často bylo výstižné a adresné, někdy i s prvky sebehodnocení třídy a jednotlivců, v několika případech bylo hodnocení pouze formální.

Zkoušení a opakování navazovalo na probírané učivo. Hodnocení výkonu žáků bylo vždy

objektivní a spravedlivé, ve většině případů podrobně zdůvodněné. Úroveň vědomostí žáků byla velmi dobrá (zejména ve třídách s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů). Zadávání čtvrtletních písemných prací bylo v kontrolovaných případech pečlivě připraveno, předem projednáno v předmětové komisi s cílem sjednotit náročnost a požadavky v rámci školy. Písemné práce byly s použitím přiměřeného bodovacího systému vyhodnoceny a výsledky analyzovány ve třídách při společné opravě chyb.

Z průběhu všech sledovaných hodin bylo patrné, že pravidla komunikace mezi žáky a pedagogy a mezi žáky navzájem jsou známá, vžitá a akceptovaná. Vztahy a spolupráce mezi vyučujícími a žáky byly pozitivní, převážně založené na vzájemné důvěře a respektování osobnosti žáka. Nevyskytly se žádné projevy nežádoucího chování žáků.

Výuka matematiky ve škole měla celkově velmi dobrou úroveň.

Hudební výchova a sborový zpěv (I. a II. stupeň)

Plánování učiva vychází z dlouholeté koncepce školy a zaměření vybraných tříd na výuku rozšířené hudební výchovy. Tematické plány učiva vypracovaly učitelky všech tříd tak, aby zajistily kontinuitu výuky mezi jednotlivými ročníky. Metodické sdružení předmětu ukládá učitelům sledovat a analyzovat rozvoj hudebních schopností a dovedností žáků jednotlivých ročníků i momentální atmosféru tříd.

Výuka byla sledována u vyučujících, které mají pro výuku hudební výchovy a sborového zpěvu v základní škole odpovídající pedagogickou a odbornou způsobilost. Pro výuku hudební výchovy a sborového zpěvu na prvním i na druhém stupni byly využívány specializované učebny a jedna kmenová třída. Ve specializovaných učebnách je umístěn klavír, tabule s notovou osnovou, jsou zde k dispozici orffovské nástroje, kvalitní audio i videotechnika. Třídy jsou rovněž působivé svou pěknou výzdobou. Je zde také vytvořen prostor pro zařazované rytmicko-pohybové činnosti. Využívány jsou kromě učebnic různé druhy zpěvníků, obrazový materiál i pomůcky vytvářené učitelkami. Členěním výuky a pestrým střídáním činností, hlasovou hygienou a cíleným větráním tříd byly dodržovány psychohygienické zásady.

Příprava učitelek na vyučování byla promyšlená a pečlivá. Ve sledované výuce byly zařazeny činnosti pěvecké, rytmické, rytmicko-pohybové, teoretické i poslechové. Žáci byli cíleně vedeni ke správnému bráničnímu dýchání a tvoření tónu i k odpovídajícím pěveckým návykům včetně zřetelné výslovnosti. Intonačně čistě zpívali jednohlasé lidové a umělé písně. Zdařilý byl také zpěv v lidovém dvojhlase i zpěv kánonický. Učitelky fundovaně a kvalitně doprovázely zpěv žáků na klavír nebo na kytaru. Žáci využívali vybrané orffovské nástroje, byli správně vedeni ke vnímání metra. Zařazovány byly také rytmické ozvěny mezi učitelkou a žáky i mezi žáky navzájem. Žáci tvůrčím způsobem vyvozovali teoretické pojmy a nové hudební poznatky ze znějícího hudebního materiálu. Dokázali se orientovat v textu i v notovém zápisu, po celou dobu výuky byli velice aktivní. Zařazený poslech skladeb byl vyučujícími dobře připraven, navazoval na dřívější poznatky žáků.

Výuka sborového zpěvu byla sledována v pěveckém sboru žáků pátých až devátých tříd „Mariella“. Od počátku práce v hodině bylo dbáno již při kvalitním rozezpívání na uvolnění mluvidel a brady, na vědomý nádech a kontrolu bráničního dýchání i na další základní návyky při zpěvu (dech, rezonance, artikulace, měkké nasazení tónu). Vhodně byla transponována hlasová cvičení, cíleně bylo dbáno na zvětšování hlasového rozsahu žáků, podporováno bylo hlavové znění hlasu. Zkouška sboru byla dále zaměřena na docvičení skladeb pro veřejné vystoupení. Efektivní práce byla sledována v celkové organizaci zkoušky, v práci po hlasech, v precizaci vybraných částí písní. Vhodně zvolený repertoár dokumentoval pěvecké kvality zpěvu žáků v jednohlasých i ve vícehlasých skladbách. Žáci byli vedeni k přirozenému,

hygienicky správnému užívání hlasu. Též bylo dbáno na zřetelnou výslovnost, přesný rytmus, čistou intonaci, náležitou dynamiku i žádoucí výraz. Fundovaný a kvalitní byl doprovod korepetitorky na klavír, příkladná byla její souhra se sbormistryní, která dokázala žáky výborně motivovat. Její gesta i pokyny byly jasné, srozumitelné. Žáci pracovali soustředěně a s chutí, ze společného zpívání měli radost.

Při výuce hudební výchovy a sborového zpěvu byly učitelky tolerantní, vstřícné, dokázaly žáky zaujmout. V průběhu výuky je vhodně motivovaly a pozitivně hodnotily. Žáci byli soustředění většinou po celou dobu výuky, vhodně reagovali na pokyny učitelek. Vykazovali výborné hudební dovednosti (intonace, sluch, rytmus) a také znalosti z hudební teorie i z oblasti hudebních forem a dějin hudby. Ve sledovaných hodinách panovala přátelská tvůrčí atmosféra.

Sledovaná výuka hudební výchovy a sborového zpěvu měla vynikající úroveň.

Výtvarná výchova (I. a II. stupeň)

Tematické plány pro jednotlivé ročníky jsou vypracované na základě požadavků učebních osnov. Učitelky prokázaly že dobře znají a zohledňují individuální schopnosti žáků. Z hospitační činnosti a ze zápisů v třídních knihách bylo patrné, že požadované výtvarné techniky se jim podařilo vhodným způsobem skloubit se zpracovávanými tématy, výtvarnými řadami a projekty (např. Stonožka, My v roce 2000, Voda). Některé náměty vhodnou formou navazují na výuku v ostatních předmětech.

Výuka byla sledována u třech vyučujících s odpovídající pedagogickou i odbornou způsobilostí ve smyslu vyhlášky č. 139/1997 Sb.

Pro výtvarnou výchovu na prvním stupni slouží jedna specializovaná, výborně vybavená učebna a samostatná dílna pro keramiku. Pracovní podmínky v kmenových třídách druhého stupně odpovídaly běžnému průměru. Účelné a funkční zázemí bylo vytvořeno pro potřeby vyučujících - kabinet, archiv žákovských prací, depozitář. Učitelky dbaly na bezpečnost žáků při práci, na jejich vzájemnou ohleduplnost. Způsobem členění hodin, větráním tříd i celkovou organizací hodin byly dodržovány zásady psychohygieny.

Sledovaná výuka byla výborně promyšlena a připravena. Vzorně byl pro žáky připraven výtvarný materiál jak pro práci při návrhu, tak pro vlastní výsledný výtvarný projekt (většinou na ploše formátu A 1, A 2). Velký důraz byl kladen na vhodnou formu úvodní i průběžné motivace. Zde byly využity jak výtvarné ukázky, tak inspirující literatura. Učitelky zcela přirozeně aktivizovaly žáky, svým přístupem je dokázaly pro zvolené téma plně zaujmout. V průběhu výuky poskytovaly žákům individuální radu a pomoc. Bylo respektováno osobní pracovní tempo žáků. Ve sledovaných ročnících měli žáci odpovídající výtvarné návyky, dokázali pracovat samostatně a soustředěně.

Ve způsobu komunikace učitelek se žáky i mezi žáky navzájem byla sledována vzájemná ohleduplnost a tolerance. Hodnocení prací žáků mělo výrazně motivující charakter, často byla využita pochvala. Výtvarné práce žáků jsou efektivně využívány k propagaci školy (např. na výroční zprávě, na plakátech, pozvánkách na koncerty, pamětních medailích, v ročním kalendáři apod.). Výsledky práce ve výtvarné výchově jsou pravidelně prezentovány na výstavách (viz kapitola Další významná zjištění).

Sledovaná výuka výtvarné výchovy měla vynikající úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Plánování výchovně-vzdělávacího procesu je založeno na kvalitní práci metodických orgánů a dobře fungujících koordinačních mechanismech. Velmi dobré podmínky výuky

jsou podle potřeb a možností školy dále plánovitě zkvalitňovány. Organizace, formy a metody práce měly vynikající úroveň v hudební a výtvarné výchově stejně jako motivace, hodnocení žáků, interakce a komunikace. V ostatních předmětech byly tyto sledované oblasti výuky hodnoceny jako velmi dobré.

Kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech měla velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

V plánování vychází ředitelka školy z koncepčních záměrů stanovených v materiálu pro konkurzní řízení, po kterém byla jmenována do funkce v roce 1997. Koncepce zpracovaná na pět let (od roku 1997 do roku 2002) byla dále rozpracována do střednědobých plánů. Stanovené prioritní cíle pro střednědobý plán na období 1997 - 1999 se podařilo škole úspěšně splnit (realizace sloučení dvou škol a s ní související celková reorganizace školy, vytvoření dobře fungujícího pedagogického sboru ze dvou kolektivů, které předtím nespolupracovaly, zachování vysoké úrovně práce).

V letošním školním roce se škola nachází již ve druhé etapě střednědobého plánu rozvoje školy s jasně formulovanými cíli pro oblast výchovně-vzdělávací i oblast materiálně- technického vybavení školy. Cíle jsou uspořádány z pohledu naléhavosti a vychází z reálných podmínek školy. Pravidelným vyhodnocováním úspěšnosti v plnění jednotlivých cílů a analýzou silných a slabých stránek školy dochází průběžně ke korekcím v důležitosti a pořadí postupných kroků. Analýza cílového plánovaného stavu je prováděna v rámci výroční zprávy a v rámci závěrečné pedagogické rady.

Z koncepce vychází Plán pro školní rok 2000/20001 - hlavní cíle a úkoly. Precizně zpracovaný dokument obsahuje podrobně rozpracované hlavní cíle i specifické úkoly pro oblast pedagogickou, vybavení školy, oblast spolupráce s rodiči a začleňování školy do života města. Úkoly ročního plánu jsou dále rozpracovávány v plánech jednotlivých subjektů na základě určených kompetencí (např. plán výchovného poradce, plány práce třídních učitelů, plány jednotlivých metodických orgánů). Plánování vychází z analýzy stavu, z připomínek, návrhů a z podnětů všech zainteresovaných. Plán se stává závazným po schválení pedagogickou radou. Týdenní plány jsou připravovány operativně a zohledňují úkoly ročního plánu.

Výuka v 1. - 9. ročníku probíhá podle schválených učebních plánů a učebních osnov vzdělávacího programu Základní škola čj. 16847/96-2. Kromě klasických tříd bez zaměření (1. - 9. ročník), jsou ve škole třídy s rozšířenou výukou hudební výchovy (1. - 9. ročník, učební plán čj. 21969/96-22), třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů (6. - 9. ročník, učební plán čj. 21968/96-22) a třídy s rozšířenou výukou výtvarné výchovy (1. - 4. ročník, učební plán čj. 21970/96-22). V odůvodněných případech škola umožňuje propustnost mezi paralelními třídami na konci školního roku.

Na základě potřeb a zájmu žáků je obsah vzdělávací nabídky školy rozšířen o řadu volitelných a nepovinných předmětů. Podle svých zálib se žáci mohou realizovat v některém ze zájmových kroužků. V letošním školním roce jich pracuje ve škole celkem 23.

Součástí plánování výchovně-vzdělávací práce školy je i výběr projektů, kterými se realizuje využití teorie v praxi a posiluje činnostní pojetí vyučování.

Do výuky byly zařazeny projekty například: Fyzika v praxi, Základy podnikatelství. Prostřednictvím internetu se žáci účastní i projektů na mezinárodní úrovni (Kyselý déšť s centrem ve Washingtonu, Energie s centrem v Norsku). S velkým úspěchem a zájmem

se setkaly také výtvarné projekty. Škola je zapojena i do projektu Evropa ve škole.

Oblast plánování byla hodnocena jako příkladná.

Organizování

Organizační uspořádání školy je plně funkční. Vytváří podmínky pro týmovou práci jasně definovanými kompetencemi a pravomocemi všech zaměstnanců.

Vedení školy tvoří ředitelka a dva zástupci (pro I. a pro II. stupeň). Poradními orgány ředitelky školy jsou pedagogická rada a poradní sbory (poradní sbor pro oblast pedagogickou a oblast nepedagogickou). Pedagogická rada projednává čtvrtletně výsledky výchovně- vzdělávací činnosti žáků a činnosti školy a navrhuje ředitelce k přijetí příslušná opatření. Zápisy z jednání pedagogické rady jsou pečlivě vedeny a mají velmi dobrou vypovídací hodnotu. Poradní sbor pro oblast pedagogickou tvoří předsedové metodických orgánů školy. Sbor se schází čtyřikrát ročně, konzultuje změny v pedagogické práci a plnění plánu, zajišťuje přenos potřebných informací od členů jednotlivých komisí směrem k vedení školy a obráceně. Metodické orgány jsou důležitým článkem organizačního systému školy s decentralizovanými pravomocemi na předsedy. Jejich činnost vychází z přesně definovaných pravidel (náplně práce, postupy a žádoucí výstupy). Z kontrolních zjištění ČŠI vyplynulo, že činnost metodických orgánů není formální, zavedené koordinační mechanismy jsou účinné a funkční.

Poradní sbor v oblasti nepedagogické se schází jedenkrát měsíčně a zabývá se aktuálními otázkami provozu školy.

Povinná dokumentace školy je řádně vedena v souladu s § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb. Organizování vyučování vychází z § 9 vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších úprav. Školní řád uvádí všechna ustanovení požadovaná výše uvedenou vyhláškou, doplňují ho práva rodičů i žáků. S ohledem na organizační specifika vyplývající z činnosti tří dětských pěveckých sborů ve škole (viz kapitola Další významná zjištění) byl vydán ještě doplněk ke školnímu řádu (pro žáky i pedagogy) stanovující jasná pravidla pro tuto oblast. Na tvorbě školního řádu se podíleli i žáci.

Informační systém školy je strukturován promyšleně (shromažďování, uchovávání, předávání a vyhodnocování informací) a vytváří předpoklady pro kvalitní plánování, organizování, řízení a kontrolu činností školy. Informace jsou předávány pracovníkům na jednáních pedagogické rady a dalších poradách, prostřednictvím týdenního plánu, školního rozhlasu a aktualizovaných informačních tabulí. Nezanedbatelné místo má každodenní neformální osobní kontakt vedení školy se zaměstnanci. Přenos informací na žáky je zajišťován zejména prostřednictvím třídních učitelů, školním rozhlasem, ale také poutači u vchodu do školy a v budově školy.

Pro zpracování informací týkajících se evidence žáků, personální dokumentace, hospodářské a účetní evidence a informací podchycujících proces vzdělávání škola využívá výpočetní techniku a softwarové vybavení. Postupně se zefektivňuje využití informačního systému prostřednictvím propojené počítačové sítě (tento systém komunikace je zatím uplatňován mezi členy vedení školy).

Informace převážně o prospěchu a chování žáků škola průběžně poskytuje jejich zákonným zástupcům prostřednictvím žákovských knížek. Odpovídající informace o pracovním programu školy a výuky, o hodnocení žáků za určité období rodiče dostávají na třídních schůzkách. Škola je otevřená komunikaci s rodiči. V případě zájmu se mohou zúčastnit i vyučovacího procesu. Důležitými partnery školy v oblasti spolupráce s rodiči jsou Klub rodičů, Sdružení rodičů a přátel dětského pěveckého sboru Mariella a od 1. ledna 1999 i Rada školy.

Zdrojem ucelených informací o škole je Výroční zpráva 1999/2000. Byla zpracována v souladu s § 17e, odst. 2, 3 zákona č. 139/1995 Sb. Její obsah odpovídá zjištěným skutečnostem.

Pozitivem výroční zprávy je její analytická stránka. Svým profesionálním zpracováním dobře reprezentuje školu.

Podrobné informace o škole má veřejnost možnost získat na internetu (na adrese www.zs15.pilsedu.cz) a také formou každoročně aktualizovaného informačního bulletinu. Na veřejnosti se škola často prezentuje koncerty a vystoupeními, výstavami, účastí v soutěžích, vlastními CD dětských pěveckých sborů, články v tisku a informacemi v plzeňském rozhlasovém vysílání (viz kapitola Další významná zjištění). Známe je i logo školy, které zaujme svým zdařilým výtvarným provedením.

V rámci všestranného rozvoje osobnosti žáků a pěstování vztahu k umění jsou organizovány návštěvy koncertů, výstav, divadelních a filmových představení nejenom v Plzni, ale i v Praze. Žáci školy jsou cíleně vedeni k zájmu o veřejné dění, dokladem je účast na různých humanitárních akcích (různé sbírky, aktivní spolupráce s hnutím Na vlastních nohou).

Skutečnost, že škola je organizátorem několika soutěží (regionálního kola pěvecké soutěže Karlovarský Skřivánek, okresního kola šachového turnaje, volejbalové soutěže pro žákyně z celé Plzně a obvodního kola recitační soutěže), motivuje žáky ke zvýšenému zájmu o dané oblasti.

Škola má vybudovanou širokou vztahovou síť s různými organizacemi a institucemi. Úzce spolupracuje zejména s 3. ZUŠ, s mateřskou školou a s dětským domovem Domino. Na velmi dobré úrovni je i spolupráce s dalšími organizacemi (např. Západočeská galerie, Pedagogická fakulta ZČU, Západočeské hudební centrum, Český rozhlas Plzeň, Divadlo J. K. Tyla, nakladatelství Albatros, ZOO Plzeň, útulek pro psy na Valše).

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy a informačních systémů byly hodnoceny jako příkladné.

Vedení a motivování pracovníků

Řídící pracovníci školy využívají při vedení lidí styl práce založený na důvěře a iniciativě pedagogických pracovníků s akcentem na týmovou práci. Řízení školy je pružné a operativní, respektuje aktuální situaci a výsledky kontrolní činnosti.

Vedení školy se zajímá o to, jak jsou klima a kvalita školy vnímány žáky, pedagogickým sborem a partnery školy. Komunikativnost vedoucích pracovníků, jejich pracovní nasazení a entuziasmus, panující otevřená atmosféra se značnou měrou podílí na budování dobrých mezilidských vztahů uvnitř školy.

Rozvíjení profesního potenciálu učitelů je věnována ze strany vedení cílená pozornost, je součástí plánování. Jeden z bodů ročního plánu školy pro oblast pedagogickou uvádí konkrétní, rozpracované úkoly k zajišťování růstu odbornosti. Jako hlavní prostředky jsou zde uvedeny následující: účast na akcích akreditovaných vzdělávacích center (především Pedagogického centra Plzeň) a samostudium. Vzdělávací akce jsou vybírány podle aktuálních potřeb školy. V letošním školním roce je preferována oblast cizích jazyků a práce s počítačem. Škola se podle požadavků pedagogického centra sama příležitostně podílí na tvorbě jeho vzdělávací nabídky (ukázkové hodiny hudební výchovy a sborového zpěvu). Řada učitelů využívá možnost účasti i na dalších vzdělávacích akcích mimo Plzeň (např. akce Multikulturního centra Praha, České hudební společnosti Praha). Ředitelka školy se pravidelně účastní vzdělávacích akcí pro vedoucí pracovníky pořádaných v rámci Asociace základních škol, do které je škola zapojena. Přenos informací ze vzdělávání je pravidelně zařazován do programu jednání metodických orgánů školy.

Začínajícím učitelům je poskytována metodická a konzultační pomoc určenými pedagogy po dobu dvou let.

System hmotného stimulování pracovníků vychází ze stanovených kritérií pro přidělování nenárokových složek platu. Základem kritérií je kvalita plnění jasně formulovaných úkolů, tvořivost a samostatnost. Všem zaměstnancům jsou kritéria známa. Využíváno je jednak hodnocení pracovníků bezprostředně po hospitační činnosti, dále průběžné hodnocení vyplývající z kontrol plnění týdenních plánů nebo jiných aktuálních úkolů. Hodnocení dlouhodobých úkolů vrcholí na konci školního roku kontrolou úrovně splnění ročního plánu. Ředitelka důsledně uplatňuje cyklické hodnocení pracovníků s vazbou na úpravu výše nenárokových složek.

Cestou vytváření podmínek umožňujících další odborný růst učitelů a možnost lepší seberealizace (účast na dalším vzdělávání, vzájemné hospitace, vytvořený prostor pro tvořivost), uplatňování systému „kariérního růstu“ a různých forem ocenění (viz kapitola Kontrolní mechanismy) se škola snaží o pozitivní motivaci svých zaměstnanců. Dobré pracovní podmínky, kulturnost prostředí a uspokojivé sociální zázemí rovněž přispívají morální stimulaci zaměstnanců. Za mimořádné pracovní výkony byli primátorem města oceněni tři učitelé z této školy.

Rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků byly hodnoceny jako příkladné.

Kontrolní mechanismy

Ředitelka má vytvořen systém vnitřní kontroly, který postihuje celou organizační strukturu školy. Některé své kompetence v oblasti kontrol převedla na své dva zástupce. Kontrolní a hospitační činnost je plánována na jednotlivé měsíce časově i obsahově. Na začátku školního roku kontroluje a schvaluje tematické plány, plány třídních učitelů, metodických orgánů, výchovného poradce a pedagogickou dokumentaci. Ředitelka se podle možnosti účastní schůzek metodických sdružení a předmětových komisí nebo se seznamuje se zápisy z jejich jednání. Pravidelně kontroluje úroveň plnění týdenních plánů. Průběžné plnění ročního plánu je hodnoceno čtyřikrát ročně. Úroveň plnění koncepce je možné najít ve výroční zprávě a v zápise ze závěrečného jednání pedagogické rady.

V hospitační činnosti je zpravidla zachována následující posloupnost: začínající učitelé, nově nastupující učitelé, následné hospitace a hospitace dle zaměření na konkrétní jev (např. využití pomůcek, kooperativní učení atd.). Ředitelka má přehled hospitací u každého učitele za poslední tři roky, z kterého je jasně patrný vývoj každého učitele. Je uplatňován „kariérní růst zaměstnanců“, zkušenosti učitelé řídí metodické orgány, jsou zváni do poradního sboru.

Pro pravidelnou kontrolu účetnictví ředitelka využívá odborníky - externisty. Záznamy z kontrolní a hospitační činnosti jsou pečlivě vedeny.

Informace z kontrolní činnosti jsou využívány pro případnou korekci plánu, přijímání organizačních opatření pro nápravu zjištěných nedostatků a v neposlední řadě pro pozitivní motivaci zaměstnanců (ocenění úspěchu, dobrého nápadu, poděkování, pochvala). Odstraňování zjištěných nedostatků je neprodleně projednáváno se zaměstnanci s určením termínu nápravy a následnou kontrolou. Výsledky kontrol jsou zobecňovány na jednáních pedagogické rady. Kontrola plnění opatření k nápravě je prováděna důsledně. Výsledků kontrolní činnosti je také využíváno při hodnocení jednotlivých pracovníků. Jednoznačně stanovená kritéria hodnocení jsou v souladu s cíli školy.

Pro sledování a srovnávání kvality vzdělávání slouží škole srovnávací testy Kalibro, Klokánek, vnitřní prověřovací práce (hlavně český jazyk, matematika) a umístění žáků v soutěžích.

Rozsah a účinnost kontrolních mechanismů byly hodnoceny jako příkladné.

Hodnocení kvality řízení

Plánování je promyšlené, dostatečně konkrétní, postihuje všechny oblasti života školy a tvoří vnitřně propojený celek.

Organizační uspořádání školy je funkční a umožňuje účinné řízení školy. Vedení školy přijímá rozhodnutí na základě provedených analýz a stanovených cílů.

Systém morálního stimuluování pracovníků má základ ve způsobu vedení ředitelky, v otevřeném, konstruktivním jednání preferující hledání společných východisek před sankcemi.

Účinný kontrolní systém umožňuje konfrontaci výchozích cílů a záměrů s dosaženými výsledky, dává možnost jejich včasné korekce. Vypovídá o účinnosti výchovně-vzdělávacího procesu.

Kvalita řízení školy byla hodnocena jako vynikající.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Dosahované výsledky učení žáků v hudební a výtvarné výchově

Ve škole pracují tři dětské pěvecké sbory Berušky (1. ročník), Sluníčka (2. - 4. ročník) a Mariella (5. - 9. ročník). Všechny sbory často koncertují a reprezentují školu i město Plzeň v České republice i v zahraničí. Jsou oceňovány v regionálních soutěžích, mohou dokladovat účinkování na festivalech, při významných událostech a při dobročinných akcích. Jako sólisté jsou zpěváci pravidelně oceňováni v soutěži Karlovarský skřivánek. Spolupracují se Západočeským hudebním centrem, uvádějí premiérově díla současných skladatelů tohoto kraje.

Pěvecký sbor Mariella se úspěšně zúčastňuje národních přehlídek a soutěží dětských pěveckých sborů a koncertuje pravidelně i v zahraničí (Itálie, Maďarsko, Chorvatsko, Finsko, Slovinsko, Rakousko, Německo, Švédsko, Francie). Spolupracuje též s Divadlem J. K. Tyla Plzeň a s českými i zahraničními sólisty. Sbory se mohou pochlubit i společnými nahrávkami svého repertoáru - v květnu 1998 natočily v českém rozhlasu své první CD a v letošním roce bylo natočeno další. Škola oceňuje spolupráci se Sdružením rodičů a přátel dětského pěveckého sboru Mariella, především v oblasti organizační a ekonomické.

Výsledky práce žáků ve výtvarné výchově jsou pravidelně prezentovány na samostatných výstavách ve škole, v různých galeriích v Plzni. Žáci jsou za výsledky své výtvarné práce oceňováni v regionálních, celostátních i mezinárodních soutěžích. Škola úzce spolupracuje s humanitárním hnutím Na vlastní nohou, se Západočeskou galerií a Magistrátem města Plzně.

Výtvarné práce žáků tvoří vysoce kvalitní a tematicky ucelenou výzdobu vstupní části školy, působivě zdobí chodby i třídy.

Práce žáků školy jsou vystaveny v různých zemích světa například v Bulharsku, Holandsku, Japonsku, Maroku, Polsku a na Slovensku. Příkladně zpracovaná fotodokumentace výtvarných prací žáků i realizovaných výstav je dokladem dosahovaných a oceňovaných výsledků výuky výtvarné výchovy.

Všechny výše zmíněné úspěchy jsou silným motivačním faktorem pro další práci školy, vedou k posilování sounáležitosti žáků se školou.

Prezentace školy na veřejnosti, dosahované úspěchy žáků v soutěžích a přehlídkách, které dokladují výsledky učení i plánovitou práci školy s talenty, jsou příkladné.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace
- Učební plány a učební osnovy
- Povinná dokumentace školy (rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. 141/99 ze dne 4. 2. 1999, třídní knihy hospitovaných tříd, školní řád, rozvrh hodin, záznamy z pedagogických rad, doklady o dosaženém vzdělání učitelů ve vztahu ke sledovaným předmětům, osobní dokumentace žáků se specifickými poruchami učení)
- Koncepční materiály vedení školy
- Organizační řád školy
- Plány (roční plán školy, týdenní plány školy, roční plány metodických sdružení (I.stupeň) a předmětových komisí (Aj, Čj, Hv, M, Vv), tematické plány sledovaných předmětů
- Hospitační záznamy ředitelky školy a záznamy z kontrolní činnosti
- Zápisy z metodických sdružení a předmětových komisí
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 a bulletin školy
- Žákovské knížky a písemnosti žáků v hospitovaných třídách
- Kontrolní prověrky v hospitovaných třídách

ZÁVĚR

- *V řízení školy je patrné uplatňování principu účasti učitelů na rozhodování a spolupráce všech subjektů podílejících se na vzdělávání.*
- *Škola vytváří podnětné prostředí tak, aby každý jednatel mohl plně rozvinout svůj potenciál.*
- *Škola kvalitně informuje o svých cílech, aktivitách a vzdělávací nabídce.*
- *Dobré vztahy jak uvnitř školy, tak i k okolí pomáhají zvyšovat kvalitu její práce.*
- *Škola provádí analýzu své činnosti, zná své silné i slabé stránky.*

Vzhledem k příkladné kvalitě všech sledovaných oblastí řízení školy, její pestré vzdělávací nabídce, mimořádným výsledkům žáků v hudební a výtvarné výchově na tuzemské i zahraniční úrovni a rozsáhlé mimoškolní činnosti byla škola v rámci orientační inspekce hodnocena jako vynikající.

V průběhu inspekce nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

Mgr. Darina Motlíková

Motlíková v. r.

Členové týmu	Mgr. Karel Křenek	Křenek v. r.
	Marie Kučerová	Marie Kučerová v. r.
	Mgr. Karel Nováček	Nováček v. r.
	Mgr. Lenka Rusnoková	Rusnoková v. r.

V Plzni dne 23. března 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. března 2001

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Hana Hrubá

Hrubá v. r.

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Magistrát města Plzně, odbor řízení městských podniků, školství, mládeže a tělovýchovy	2001-04-13	043 83/01-5071
Rada školy: 15. ZŠ	2001-04-13	043 82/01-5071

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.